

Meno psichologijos dialogų savaitė

Apskritas stalas

„MENO PSICHOLOGIJOS ĮŽVALGOS ŠVIETIMUI“

2016 m. rugsėjo 12 d. 16:00-18:30 val.

SIEKIS

Apskritas stalas „MENO PSICHOLOGIJOS ĮŽVALGOS ŠVIETIMUI“ siekia išplėsti suvokimą, kaip menas veikia žmogaus formavimąsi ir kaip grožis mene galėtų pasitarnauti vaikų ir jaunimo ugdyme.

DIALOGO PRANEŠĖJAI

TATJANA CHARITONOVA

Ermitažo vedančioji psichologė, meno istorikė, Ermitažo sociologinių tyrimų departamento mokslinė bendradarbė (Sankt Peterburgas).

MARINA ČEKMARIOVA

Ermitažo menotyrininkė, meno kritikė, menotyros mokslų daktarė, meno edukacijos projektų kūrėja (Sankt Peterburgas).

GINTARAS ŠEPUTIS

Lietuvos komunikacijos agentūrų asociacijos direktorius, televizijos laidų režisierius, reklamos projektų kūrybos vadovas.

LEONAS KAČINSKAS

Psichiatras, įmonės „Ambulansas“ direktorius medicinai, Kauno apskrities priklausomybės ligų centro Stacionarinio priklausomybės ligų skyriaus vedėjas.

DAIVA VISKONTIENĖ

„Biznio mašinų kompanija“ direktorė, intelektualanti antreprenė, aktyviai dalyvaujanti švietimo vystymo Lietuvoje projektuose.

GABIJA SKUČAITĖ

SMK direktorė, verslininkė, kūrybinio mąstymo lektorė, koučerė, renginių organizatorė.

ILONA MOREVA

Tarptautinio kultūros ir švietimo centro „LIZARI“ direktorė (Latvija).

DIALOGO MODERATORIAI

RASA BALČIŪNIENĖ

Verlininkė, pokyčių konsultantė, ontopsichologijos praktikė, Harmoningos asmenybės instituto ir Femina Bona įkūrėja.

EGLĖ DAUNIENĖ

„Talent Safari“ įkūrėja, naujų organizavimosi formų konsultantė.

DIALOGO SVEČIAI

GINTARAS VILDA

Lietuvos inžinerinės pramonės „Linpra“ direktorius.

KĘŠTUTIS MIKALAIŠKAS

Lietuvos karjeros specialistų asociacijos vadybos narys.

VALENTINAS SNITKA

KTU technologijų mokslinio centro įkūrėjas ir direktorius.

GINTAUTAS GYLYS

„Gamtos namai“ įkūrėjas.

RŪTA VAINIENĖ

Ekonomistė.

RIČARDAS ALIŠAUSKAS

Lietuvos Respublikos Švietimo ir mokslo ministerijos Strateginių programų skyriaus vedėjas.

DIALOGO DALYVIAI

Apskritame stale dalyvavo per 30 mokyklų kūrėjų, vadovų, mokytojų, specialistų, valstybės, mokslo atstovų ir visuomenės, verslo lyderių, dalyvaujančių švietimo vystyme.

ESMINĖ ĮŽVALGA

Švietimo prasmė šiandien - lavinti vaikų ir jaunimo grožio pajautą, kuri formuoja vidinį kriterijų ir padeda orientuotis į augimą skatinančius vaizdinius, vystančius visuminį pasaulio suvokimą ir autentiškumą.

Esminę įžvalgą suformavo šios pagrindinės mintys, apibendrintos iš skirtingomis formomis pasikartojančių apskrito stalo dialogo dalyvių teiginių:

Pagrindinė mintis Nr. 1	<i>Vaizdiniai turi žmogui didelę įtaką, ugdo visuminį pasaulio suvokimą ir autentiškumą.</i>
Pagrindinė mintis Nr. 2	<i>Negatyvius vaizdinius, kurie regresyviai veikia vaikus ir jaunimą šiandien, formuoja šiuolaikinis menas.</i>
Pagrindinė mintis Nr. 3	<i>Grožis yra objektyvus – tai harmonija, kurią žmogus jaučia intuityviai.</i>
Pagrindinė mintis Nr. 4	<i>Švietimo uždavinys šiandien - lavinti vaikų ir jaunimo grožio pajautą, kuri formuoja vidinį kriterijų ir padeda orientuotis į augimą skatinančius vaizdinius.</i>

PAGRINDINĖS MINTYS

PAGRINDINĖ MINTIS NR. 1

Vaizdiniai turi žmogui didelę įtaką, ugdo visuminį pasaulio suvokimą ir autentiškumą.

- Vaizdiniai transliuoja vidines kūrėjo būsenas ir turi didelę įtaką žmogui, kas šiandien nėra įvertinama.
 - Leonas Kačinskas sako, kad mūsų vidinė būsena labai gerai atsiskleidžia mūsų kuriamuose vaizdiniuose, spalvose, jų deriniuose, o taip pat vidinę būseną mes matome salėse, parodose, akcentuodamas, kad būtent parodose tenka pamatyti ir alkoholinėje psichozėje nupieštus darbus.
 - Leonas Kačinskas akcentuoja, kad ilgai žiūrint į sergančio žmogaus pieštą paveikslą, mes poveikį turėsime, ypač jeigu nervų sistema labilesnė.
 - Leonas Kačinskas pateikia pavyzdžius, kaip perimti vaizdinius iš svetimų kultūrų (pvz. joga, gilinimasis į Vedas, Afrikietišku kaukių kolekcionavimas) yra psichologiškai pavojinga.
 - Leonas Kačinskas teigia, kad per vaizdinius meno terapija gydo priklausomybes.
 - Leonas Kačinskas teigia, kad jis, kaip psichiatras, interjeruose ir ofisuose mato paveikslus, kurių, jo nuomone, neturėtų būti – šiuo atveju kūrėjai juos renkasi pagal spalvas, pagal atitikimą interjerui, neįvertindami psichologinio poveikio.
- Vaizdiniai ugdo žmogaus autentiškumą ir visuminį mąstymą.
 - Leonas Kačinskas teigia, kad, renkantis paveikslus, verta įsiklausyti į save, ką tu, žiūrėdamas į juos, jauti.
 - Daiva Viskontienė sako, jog mes kiekvienas turime savo vidinį vertinimo kriterijų ir tai yra ta mūsų autentiška asmenybės dalis arba taškas, į kurį atsirėmus atrodo, kad visi sprendimai tampa aiškūs.
 - Daiva Viskontienė teigia, kad mes patys esame už daug ką atsakingi, ir už tai, ką įdedame į meną, ir už tai, ką iš jo paimame.
 - Ilona Moreva teigia, kad švietime mes dabar naudojames internetinėmis technologijomis (pvz. Google), kurios kuria mūsų realybę. Technologijų pritaikymas skatina mūsų mokinius, studentus pažinimui naudoti ne savo kūną, savo prigimtį, bet dirbtinai sukurtas technologijas ir formuoja fragmentinį suvokimą.

PAGRINDINĖ MINTIS NR. 2

Negatyvius vaizdinius, kurie regresyviai veikia vaikus ir jaunimą šiandien, formuoja šiuolaikinis menas ir medijos.

- Šiuolaikinis menas formuoja negatyvius vaizdinius, sugriaudamas žmogaus ir jį supančio pasaulio vaizdinį.
 - Marina Čekmariova atkreipia dėmesį, kad visiems filmams, populiariausiems vaikų ir jaunimo yra bendras bruožas – tai prievarta, kylanti iš XIX - XXI amžiaus vaizduojamojo meno, kuris demonstravo, kad svarbiausia yra šokiruoti, provokuoti (Marselis Diušanas, Končita Viurst Eurovizijoje ir t.t.), o prievarta, skausmas, mirtis yra XX amžiaus mene pasikartojančios temos.
 - Marina Čekmariova teigia, kad fragmentinio mąstymas šaknys – taip pat mene, kurį kūrė dadaistai, suskaldydami paveiksluose pasaulį į atskirus gabalėlius.
 - Marina Čekmariova demonstruoja, kaip šiuolaikinis menas sugriauna žmogaus ir pasaulio vaizdinį (Edmundo Munko „Klyksmas“), transliuoja liguistas būsenas, sulaužydamos pagrindinę meno paskirtį – harmonizuoti žmogų.

- Tatjana Charitonova atkreipia dėmesį, kad šiuolaikinis menas formuoja net grožio sampratą – gražu tai, kas yra bjauru.
- Daiva Viskontienė įsitikinusi, kad menas mums daro įtaką ne tik tiesiogiai ar paviršutiniškai, o ir labai giliai.
- Rasa Balčiūnienė teigia, kad menininkai yra mūsų sociumo arba mūsų kolektyvinės sąmonės mediumai - jie perskaito tą kolektyvinę sąmonę ir perduoda mums ateities vaizdinius, kurie veda į vystymąsi arba į regresą. Deja, dauguma šiandien transliuoja tamsiąją pusę.
- Medijos turi didelę įtaką šiandienos jaunimo problemoms.
 - Rasa Balčiūnienė akcentuoja, kad jaunimas, žiūrėdamas, smurtinius filmus, suvokia, kad jeigu aš smurtauju, esu herojus. Iš čia kyla ir/arba paskatinamos patyčios.
 - Leonas Kačinskas akcentuoja, kad filmai, kurie skleidžia smurtą, vaikui nesuprantami - jis filme mato, kad žmogų nušauna, o po to mato jį gyvą, įsivaizduodamas, kad, jeigu jis duos pagaliu per galvą savo draugui – taigi čia nieko, tiesiog tas turės atsikelti.
 - Leonas Kačinskas parodo, kad netgi vaikams sukurti animaciniai filmukai („Maša ir lokys“, „Na, palauk!“) perteikia tokius vaizdinius, kurie skatina jų agresiją, neskatina draugiškų santykių ir pan.
 - Medijų poveikį kūrybai iliustruoja Gintaro Šepučio pateiktas tyrimas, kuriame, išanalizavus 80 stojančiųjų į fotografijos ir medijų specialybę, darbus, akivaizdžiai atsikartoja tuo metu rodytų populiarių filmų, video reklamų, animacijos temos ir herojai.
 - Gintaro Šepučio pateiktas NASA tyrimas rodo, jog su amžiumi, veikiant socialinei aplinkai, ryškių kūrybinių gebėjimų turinčių žmonių dalis mažėja (5 metų vaikų tarpe jų yra 98%, o suaugus lieka tik 2%).

PAGRINDINĖ MINTIS NR. 3

Grožis yra objektyvus - tai harmonija, kurią žmogus jaučia intuityviai.

- Tatjana Charitonova atkreipia dėmesį, kad šiuolaikinio meno sampratoje grožis paverčiamas subjektyviu, nors grožis egzistuoja objektyviai taip pat, kaip kiekvienas mūsų.
- Tatjana Charitonova teigia, kad grožio apibrėžimui mokslinio kriterijaus nėra, jis gali būti suprantamas kaip aukščiausias kūrybos lygis, tai – harmonija, tai dalių darna, kuris jaučiamas intuityviai, nes grožis yra žmogaus prigimtyje.
- Tatjana Charitonova sako, jog žvelgdami į moters veidus, nutapytus skirtingomis epochomis iki XX amžiaus, mes matome simetriją ir proporciją, kuri paklūsta aukso pjūvio taisyklei. Mums vieni ar kiti moterų bruožai gali patikti arba nepatikti, bet šie principai yra pagrindiniai, kurie mums perteikia grožio jausmą. XX amžiaus moterų portretuose dingsta aukso pjūvio taisyklė, simetrija, moteriškumas.
- Tatjana Charitonova atkreipia dėmesį, kad žvelgdami į meno kūrinį, mes projektuojame save, todėl tiesioginis auksinės proporcijos taikymas nebūtinai susijęs su grožio suvokimu.
- Gabija Skučaitė teigia, kad grožis yra visuminė sąvoka ir visuminis pajautimas viso pasaulio, kuris gimsta kiekvieno mūsų viduje. Visų pirma širdyje, sieloje, mintyse, ir tada mes tą grožį transformuojame į vaizdinius

PAGRINDINĖ MINTIS NR. 4

Švietimo uždavinys šiandien - lavinti vaikų ir jaunimo grožio pajautą, kuri formuoja vidinį kriterijų ir padeda orientuotis į augimą skatinančius vaizdinius.

- Ilona Moreva akcentuoja, kad švietimas ir menas šiuolaikinėje visuomenėje praranda savo tikrąją prasmę, kuri yra užkoduota žodžių etimologijoje - žodžio „švietimas“ etimologija siejasi su žodžiu „šviesa“ – tai, kas suteikia šviesą. Žodis „kultūra“ reiškia ugnies kultą.
- Marina Čekmariova atkreipia dėmesį, kad švietime turėtume dėmesį kreipti ne tik į formas, bet ir turinį – kokį vaizdinį švietimas perteikia.
- Ilona Moreva sako, kad tie, kurie esame švietime turime mokinti ne tik surasti, bet ir suprasti faktus, turime kreipti dėmesį į mūsų prigimtį tam, kad neprarastume savęs kaip asmenybės.
- Ilona Moreva atkreipia dėmesį, kad kuriant vaizdinius, ugdomi kūrėjai, kurių aukščiausias siekis yra grožis.
- Leonas Kačinskis teigia, kad mes vaikams vaizdinių nepaaiškinam, kai jie atsitraukę žiūri žiaurų filmuką ar kompiuterinį žaidimą.
- Tatjana Charitonova atkreipia dėmesį, jog tam, kad žmogus sugebėtų matyti grožį, jis turi lavinti savo grožio pajautą – senovės Antikoje buvo lavinimas ir kūnas, ir dvasia.
- Gabija Sučaitė įsitikinusi, kad kuo daugiau mes tame matysime gėrio ir pozityvizmo, tuo geresni vaizdiniai mus aplankys.
- Tatjana Charitonva atkreipia dėmesį, kad vis dėlto mes dažnai negalime pasirinkti tai, ką norime matyti, ir šiuolaikiniame pasaulyje mes matome daugiau vaizdinių, kurie nėra paremti grožio kriterijumi.
- Rasa Balčiūnienė sako, jog negalime atmesti neigiamo mūsų aplinkoje egzistuojančių vaizdinių poveikio, nes jis vis tiek veikia.
- Rasa Balčiūnienė sako, kad per meną transliuojami ateities vaizdiniai, kurie veda į vystymąsi arba į regresą.